

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/147/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115222903
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Klenková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8115222903.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Moniky Juskovej v právnej veci účastníkov C. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, právne zastúpenej JUDr. Jozefom Tomkom, advokátom, Floriánova 2, Prešov proti I. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, právne zastúpený JUDr. Ladislavom Bujňákom, advokátom, Sládkovičova 8, Prešov, o rozvod manželstva, o odvolaní druhého manžela proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 10C 361/2015 - 31 zo dňa 30.06.2016 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie manželstvo C. E., rod. C., nar. XX.XX.XXXX a I. E., nar. XX.XX.XXXX uzavreté dňa XX.XX.XXXX v Prešove, ktoré je zapísané v knihe manželstiev Miestneho národného výboru v E. Bohdanovciach vo zväzku X, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom X. rozviedol. Vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka návrhom doručeným súdu dňa 02.09.2015 navrhla rozviesť jej manželstvo s manželom z dôvodu, že manželstvo v súčasnosti neplní svoju funkciu, najmä pre časté požívanie alkoholu zo strany manžela. Opakovane ju fyzicky napadol a vyhrážal sa zabitím, zo zranení sa lieči doteraz. Druhý manžel s návrhom na rozvod manželstva nesúhlasil. Potvrdil, že navrhovateľku fyzicky napadol, pričom bol uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví trestným rozkazom Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T 84/2015 zo dňa 01.10.2015, voči ktorému nepodal odpor, lebo si uvedomil nesprávnosť svojho konania. Chcel by obnoviť manželské spolužitie, stále má k navrhovateľke citový vzťah, má ju rád. Obaja sú nábožensky založení a podľa jeho názoru nie je manželstvo tak rozvrátené, aby nemohlo plniť svoju spoločenskú úlohu. V priebehu konania navrhovateľka zotrvala na svojom návrhu na rozvod manželstva z dôvodu, že nesúhlasila s tým, aby naďalej žili v spoločnej domácnosti, nemala záujem na obnovení manželského spolužitia. Manžel ju veľmi sklamal, podvádzal ju a opakovane fyzicky napadol. Nevie mu odpustiť a má z neho strach. Na pojednávaní navrhovateľka uviedla, že manžel mal mimomanželskú známosť s pani C. a približne 30 rokov ju podvádzal. Urobil si z nej slúžku, neseriózne bolo to, že si začal vzťah s inou ženou, pričom s touto mal podnájom, vozil ju do práce a podobne. Už 22 rokov spolu s manželom intímne nežijú, nakoľko manžel mal sexuálnu priateľku a týmto ju veľmi ponížil. Doma mal manžel zabezpečený všetok servis, avšak nikdy za 30 rokov ju nepohladil, ani deti a odvdáčil sa jej tak, že jej vulgárne nadával, vyjadril sa na jej osobu vulgárnym spôsobom a v chorobe jej tiež odmietol pomoc. Urážal ju a ponižoval. Z tohto dôvodu sa jej zhoršil zdravotný stav. Za jej starostlivosť jej manžel zlomil hrudnú kosť, keď sa ho pýtala, kde bol. Druhý manžel na pojednávaní uviedol, že mimomanželská známosť podľa jeho vedomostí netrvala 30 rokov, ale 20 rokov. Stále má svoju manželku rád a vyjadrenia navrhovateľky považoval za zveličené. Lutoval, že kvôli ľudskej slabosti zlyhal. Svoju rodinu má stále rád, neoplatí sa mu bez nej žiť, o rodinu sa staral, resp. o svoje deti, pomáhal im, či už na stavbách, alebo v iných prípadoch. Nikdy nezaplatil svojej milenke žiadne výdavky, neplatil

jej nájmy a tiež ju nevozil do práce, keďže pracoval v stavebníctve a musel byť v práci načas. Nesúhlasil s návrhom na rozvod manželstva, chce rodinu udržať. Záverom ešte uviedol, že chce naprávať vzťahy, udobriť sa, má zdravotné problémy, a preto by chcel zotrvať v manželstve s navrhovateľkou, ktorú má stále rád.

Následne súd prvej inštancie citoval ust. § 18, § 19 ods.1, § 23 ods. 1, 2, § 23 ods. 3 Zákona o rodine a uviedol, že v danom prípade ide o manželstvo, z ktorého pochádzajú 3 v súčasnosti už plnoleté deti, účastníci sú citovo odcudzení a najmä navrhovateľka už nevidí možnosť na obnovenie manželského spolužitia. Nesporným je fakt, že druhý manžel viac ako dve desaťročia udržiaval mimomanželskú známosť, o čom navrhovateľka dlhodobo nevedela. Taktiež je bez pochýb to, že druhý manžel navrhovateľke úmyselne ublížil na zdraví, čo odôvodňuje strach navrhovateľky. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že navrhovateľka podala prvotný návrh na rozvod manželstva už 19.06.2015, avšak podaním doručeným súdu dňa 22.06.2015 vzala tento návrh späť. Opätovne bol podaný návrh na rozvod manželstva týchto účastníkov dňa 02.09.2015 (aktuálny návrh), pričom na tomto návrhu už navrhovateľka v celom rozsahu zotrvala. Záverom súd prvej inštancie konštatoval, že vzťahy medzi manželmi sú tak rozvrátené, že obnova manželského spolužitia nie je možná, najmä s ohľadom na dlhodobú neveru druhého manžela, ako aj jeho nevhodné správanie voči navrhovateľke.

O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 144 vety prvej Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016.

2. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie druhý manžel. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za nesprávne a nezákonné z dôvodu, že súd nedostatočne zistil skutkový stav veci a vec nesprávne právne posúdil. Poukázal na to, že súd prvej inštancie nevykonal zmierovacie konanie medzi účastníkmi konania a to predovšetkým s dôrazom na skutočnosť, že ide o rozvod manželstva, ktoré trvá medzi účastníkmi takmer 45 rokov. Namietal, že súd neumožnil účastníkom zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Podľa jeho názoru, súd prvej inštancie náležitým spôsobom neskúmal existujúci rozvat v manželstve bez toho, aby skúmal možnosť obnovenia manželského spolužitia. S návrhom na rozvod manželstva od počiatku nesúhlasil, nechcel sa rozviesť, uvedomil si nesprávnosť svojho konania, ktoré oľutoval. V manželstve žije takmer 45 rokov, je potrebné, aby si manželia navzájom pomáhali, poskytovali si vzájomnú lásku a starostlivosť. Od spáchania skutku (máj 2015) bol nútený opustiť spoločnú domácnosť a v súčasnosti býva v G., I. XX v nájme. Uvedomil si, že takto nechce naďalej sám žiť, chce sa vrátiť domov k navrhovateľke, obnoviť manželské spolužitie, kontaktuje ju telefonicky, stretávajú sa, chce sa k nej vrátiť a stále má k nej citový vzťah, má ju rád. Podľa jeho názoru, medzi účastníkmi konania je možnosť obnovy spolužitia. Poukázal na to, že navrhovateľka má prístup na jeho účet, z ktorého platí inkaso na ich spoločný dom vo výške 140 Eur mesačne, napriek tomu, že on v dome viac ako rok nebyva. Uvedené potvrdila aj navrhovateľka, z čoho vyplýva, že manželia si aj teraz navzájom pomáhajú a je predpoklad aj do budúcnosti, že pri takomto spôsobe vzájomnej komunikácie existuje reálna možnosť na obnovenie manželského spolužitia. Manželia už aj absolvovali stretnutie s kňazom, čo je dôkazom toho, že obaja prejavili vážny záujem riešiť vzájomné vzťahy, resp. zachovať manželstvo. Podľa druhého manžela, manželstvo nie je tak vážne rozvrátené, aby nemohlo plniť svoju spoločenskú úlohu. Vzhľadom na dĺžku trvania manželstva, na skutočnosť, že obaja sú nábožensky založení, na uvedomenie si chýb zo strany druhého manžela a úprimnú snahu o nápravu, existuje možnosť obnovenia manželského spolužitia. Navrhoval napadnutý rozsudok zmeniť a návrh na rozvod manželstva zamietnuť, alternatívne rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že s odvolaním druhého manžela nesúhlasí a nechce s ním žiť. Navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016 (ďalej len Civilného sporového poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len Civilného mimosporového poriadku) a § 380 Civilného sporového poriadku v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, bez nariadenia pojednávania, s nariadeným termínom verejného vyhlásenia rozhodnutia, ktorý bol oznámený na úradnej tabuli súdu, ako aj internetovej stránke (§ 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 1, 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že odvolanie druhého manžela nie je dôvodné.

Podľa § 395 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku, ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

S účinnosťou od 01.07.2016 došlo k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom a účinnom do 30.06.2016 a v zmysle prechodných ustanovení vyplývajúcich z ust. § 395 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku sa aplikuje princíp okamžitej aplikability a princíp justifikácie účinkov procesných úkonov, čo znamená, že ustanovenia Civilného mimosporového poriadku sa aplikujú aj na konania začaté pred 01.07.2016 so zachovaním právnych účinkov procesných úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona i vtedy, ak novšia procesná úprava už s týmto následkom nepočíta. Princíp justifikácie účinkov procesných úkonov vyplývajúcich z ust. § 395 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku je kompatibilný s princípom okamžitej aplikability vyplývajúcim z ust. § 395 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku.

Podľa ust. § 23 ods. 1, 2 Zákona o rodine, súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvoze na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvoze vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

4. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozsudku má podklad v zistenom skutkovom stave. Na týchto správnych zisteniach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

Účel manželstva vyplýva z jeho základných funkcií, a to funkcie biologickej spočívajúcej v tom, že manželstvo vytvára najvhodnejšie prostredie na zabezpečenie reprodukcie spoločnosti a na uspokojenie citových a sexuálnych potrieb, funkcie výchovnej spočívajúcej v založení rodiny a v riadnej výchove detí a funkcie vzájomnej pomoci spočívajúcej vo vytváraní zdravého rodinného prostredia, v ktorom manželia a ostatní členovia nimi založenej rodiny si všestranne pomáhajú, ako aj funkcie hospodárskej spočívajúcej v tom, že v rámci rodiny ako spotrebnej hospodárskej jednotky sú obaja manželia povinní starať sa o uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom podľa svojich schopností a možností. Základným predpokladom pre zrušenie manželstva rozvozom je skutočnosť, že sa manželia alebo jeden z nich vo vzájomnom správaní neradia pravidlami ustanovenými v Zákone o rodine a toto správanie so zreteľom na jeho dĺžku a intenzitu spôsobuje vážny rozvrat manželstva.

Rovnako ako súd prvej inštancie i odvolací súd dospel k záveru, že obnova manželského spolužitia medzi účastníkmi nie je možná. Navrhovateľka považuje manželstvo za nefunkčné, má z druhého manžela strach, keďže jej fyzicky ublížil (zlomenina hrudnej kosti), nechce s ním žiť. Ďalším podstatným faktorom je skutočnosť, že druhý manžel ju niekoľko rokov podvádzal, čím jej ublížil. Navyše účastníci nežijú v spoločnej domácnosti vyše roka. Za takejto situácie, keď účastníci spolu nebývajú, navrhovateľka má z neho strach, cíti sa ponížená, je absolútne vylúčila možnosť obnovy manželského spolužitia, a preto odvolací súd uplatnené odvolacie dôvody týkajúce sa nedostatočne zisteného skutkového stavu nepovažoval za opodstatnené. Možno preto konštatovať, že manželstvo účastníkov je trvalo vážne narušené a nemožno od nich očakávať obnovenie manželského spolužitia.

5. Pokiaľ druhý manžel v podanom odvolaní poukazoval na to, že je potrebné, aby si manželia po toľkých rokoch pomáhali, poskytovali si lásku a starostlivosť, odvolací súd k tomu uvádza, že druhý manžel mal možnosť po celú dobu trvania manželstva sa uvedeným spôsobom v manželstve správať. Ako však vyplýva z obsahu spisu, po zohľadnení jeho dlhoročného mimomanželského vzťahu, fyzického napadnutia navrhovateľky a celkového správania sa k navrhovateľke, možno uviesť, že druhý manžel túto možnosť nevyužil. Skutočnosť, že svoje činy oľutoval a požiadal navrhovateľku o odpustenie ešte automaticky neznamená, že navrhovateľka má povinnosť s ním zotrvať v manželskom zväzku.

K vyjadreniu druhého manžela na to, že navrhovateľka z jeho účtu platí inkaso za dom, v ktorom býva ona, pričom on žije v podnájme, odvolací súd uvádza, že povinnosť pomáhať si (aj ekonomicky) je len jednou z funkcií manželstva. Pokiaľ všetky ostatné zložky nefungujú, nemožno manželstvo založiť len na uvedenom. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu vyjadrila kategoricky svoj postoj k novej obnove manželského spolužitia, keď uviedla, že s ním nechce žiť. Záonné podmienky vyplývajúce z ust. § 23 Zákona o rodine pre rozvod manželstva preto boli splnené.

6. Vo vzťahu k odvolacej námietke vzťahujúcej sa na nemožnosť zhrnúť návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke (§ 118 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016), odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo 118/2009 zo dňa 02.12.2009, v zmysle ktorého „V "záverečnej reči" môžu účastníci (rovnako ich zástupcovia) zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj názor na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti, zákonnosti a hodnotenia jednotlivých dôkazov. Vyjadriť sa môžu nielen k skutkovej stránke veci (z akých skutkových záverov by mal súd vychádzať), ale tiež k právnej stránke veci (môžu uviesť, ako by mal súd vec posúdiť po právnej stránke). "Záverečnú reč" nemusí predniesť osobne účastník konania, môže ju za neho predniesť jeho zástupca. Podstatný obsah "záverečných rečí" treba uviesť do zápisnice o pojednávaní. Spravidla je na "záverečnú reč" vyzvaný žalobca pred žalovaným, je však na úvahe predsedu senátu, kedy účastníkov vyzve, aby predniesli "záverečné reči", a v akom poradí im udelí slovo. "Záverečnou rečou" nie je však len ten procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorý je takto označený aj formálne. Za "záverečnú reč" možno aj bez tohto formálneho označenia považovať aj iný, na záver pojednávania urobený procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorým zhrňuje svoje návrhy, vyjadruje sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.“ I keď zo zápisnice súdu prvej inštancie nevyplýva, že by účastníci urobili procesný úkon výslovne označený ako "záverečná reč", predsa len je z nej zrejmé, že účastníci mali možnosť zhrnúť skutkové a právne závery. Z uvedeného dôvodu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie druhému manželovi neodňal procesné oprávnenie zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Ani táto namietaná skutočnosť nebola dôvodná. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.